

Wil Schilders

Technische Universiteit Eindhoven

Postbus 513

5600 MB Eindhoven

w.h.a.schilders@tue.nl

Evenement Boekpresentatie: De Pythagoras Code

Een schatkamer vol oude problemen

Op 2 april werd tijdens een feestelijke bijeenkomst in museum NEMO het boek *De Pythagoras Code* officieel gepresenteerd. Het boek bevat een bloemlezing uit 50 jaargangen *Pythagoras*, met de bekende 'Denkertjes' alsmede puzzels en dionigma's. Het rakelt oude problemen op, zoals het $3n+1$ vermoeden, bevat een selectie van prijsvragen en een leuk hoofdstukje 'Geschiedenis' over een aantal bekende wiskundigen. Wil Schilders doet verslag.

Zaterdagmiddag 2 april, een prachtige zonnige middag, eigenlijk te mooi om naar een museum te gaan. Maar het is museumweekend, gratis entree, en dus komt je bij binnenkomst in NEMO een oorverdovend lawaai tegemoet van kinderen die met allerlei spannende technische zaken bezig zijn. En je weet ook meteen dat je hier goed bent, en dat het museum in het teken van wiskunde staat, want het eerste dat je ziet is een kraampje met wiskundige T-shirts!

Om kwart voor vier is het tijd om naar de Lumièrezaal te gaan, alwaar de boekpresentatie zal plaatsvinden. Wat meteen opvalt, is dat de zaal vol zit met mensen die ouder zijn dan Pythagoras zelf..., terwijl het toch een blad voor jongeren is! Maar dit is natuurlijk vanwege de nostalgie, velen zijn in hun jeugd abonnee geweest en bewaren er mooie herinneringen aan. Willen graag als eerste het boek te pakken krijgen en zien of de herinneringen naar boven komen.

De bijeenkomst wordt geopend door de huidige hoofdredacteur, Arnout Jaspers. Hij begint met een plaatje van hoe het begon, de voorkant van de allereerste editie uit 1961. Een eenvoudig boekje, zonder echt omslag, meteen beginnend met tekst. Het oorspronkelijke idee was afkomstig van Hans Freudenthal, maar de drijvende kracht achter het geheel was een andere Hans: Hans de Rijk, beter bekend onder zijn pseudoniem Bruno Ernst. Hij is 30 jaar lang hoofdredacteur geweest, en is er vandaag ook bij. Zijn mede hoofdredacteur van toen, Gerrit Krooshof, is er helaas niet bij.

Jaspers vertelt over die beginjaren, en over de succesvolle jaren waarin *Pythagoras* meer

dan twintig duizend abonnees had. Dat is helaas tegenwoordig niet meer zo, nieuwe media drijven jongeren weg van tijdschriften, en ook de leerboeken van nu zijn veel mooier uitgevoerd dan vroeger, zodat wiskunde aantrekkelijker wordt gepresenteerd. Het momenteel bescheiden aantal abonnees van *Pythagoras* is wel een zorg. In dat verband wordt Bruno Ernst nog eens aangehaald, die vroeger betoogde dat wiskunde een weelderige tuin is. Hoog in de boom zitten de professionele wiskundigen die jaren hebben geploeterd om daar te komen. Maar beneden groeit van alles, waar iedereen kan komen om allerlei moois te plukken tussen het groene gras. Tegenwoordig betoogt de redactie dat zij "wiskunde presenteert zonder misbruik van voorkennis". Enigszins cynisch zegt Jaspers: "Nou kunnen wij zelf wel vinden dat dat goed lukt...." De 'maar' wordt niet uitgesproken, maar je voelt toch dat hier een zorg is. Ook al wordt er een mooi blad gemaakt, er is geen reden voor zelfgenoegzaamheid, en een van de vragen is of ook de onderbouw aangesproken kan worden.

Over *De Pythagoras Code*, onder redactieleden genoegzaam bekend als 'de P.C.' (niet te verwarren met die bekende straat waar ook allerlei moois te koop is), zegt Jaspers dat je het niet in een weekendje uitleest. "Het is een schatkamer waarin je eindeloos kunt blijven grasduinen en die steeds weer inspireert tot denken." Dit maakt natuurlijk nieuwsgierig naar het boek, maar alvorens de eerste exemplaren worden uitgereikt, volgt nog een lezing van Matthijs Coster over de prijsvragen die in de loop der tijd in *Pythagoras* hebben gestaan. Na het KWG bedankt te heb-

ben, evenals een aantal organisaties welke al in de voorverkoop een flink aantal boeken hebben afgenomen, reikt Jaspers het 'nulde exemplaar' uit aan Bruno Ernst. Hij is zichtbaar onder de indruk, en heeft er helaas geen woorden voor. Het officiële eerste exemplaar gaat vervolgens naar Robert Dijkgraaf, die onder andere vertelt nogal nerveus te zijn geweest in de verwachting dat hij eerst een oud probleem voorgeschoteld zou krijgen. Gerustgesteld dat dit niet gebeurt, houdt hij een mooi betoog, waarna de afsluiting volgt en eenieder het boek bij de uitgang kan aanschaffen. Al met al een mooie middag, en in de trein op weg naar huis verveel ik me geen minuut: 'de P.C.' is echt een leuk boek! En de dagen erna kan ik het niet laten om me nog eens opnieuw met het $3n+1$ probleem bezig te houden.... Tot nog toe tevergeefs! ←

De Pythagoras Code verkoopt inmiddels prima, en is al aan de tweede druk toe!

Eerste nummer van *Pythagoras* uit 1961